

Határozatok Tára

MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2023. május 11.¹

C-201/22. sz. ügy

**Kopioisto r.y.
kontra
Telia Finland Oyj**

(a Korkein oikeus [legfelsőbb bíróság, Finnország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Szellemi tulajdonjogok – 2014/26/EU irányelv – A szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közös jogkezelés – Közös jogkezelő szervezet – 2004/48/EK irányelv – A szellemi tulajdonjogok érvényesítésének biztosításához szükséges intézkedések, eljárások és jogorvoslatok – 4. cikk – Az irányelv által előírt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok kérelmezésére jogosult személyek – A kiterjesztett hatályú közös jogkezelés körébe tartozó felhasználási engedélyek megadására feljogosított közös jogkezelő szervezetek – A szervezetet képviselőikre fel nem hatalmazó jogosultak”

Bevezetés

1. A pontos harmonizáció² ellenére a szellemi tulajdonjogok védelmének eljárási vonatkozásai nagyrészt továbbra is eltérő nemzeti szabályozások hatálya alá tartoznak. A 2004/48/EK irányelv³ rendelkezéseinek célja a belső piac fejlődését illetően ebből eredő hátrányok csökkentése azáltal, hogy e célból felsorolja azokat az intézkedéseket, amelyeket a nemzeti jognak a szerzői és szomszédos jogok bírósági eljárásokban való tiszteletben tartásának biztosítása érdekében elő kell írnia.

2. A jelen ügyben felmerülő nehézségek azonban nem a szóban forgó intézkedések felsorolását érintik, hanem azokat a személyeket, akiknek jogosultnak kellene lenniük arra, hogy a nemzeti bíróságok előtt azokkal élhessenek. A fő kérdés az, hogy a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontja kötelezi-e a tagállamokat arra, hogy elismerjék a szellemi tulajdonjogok közös jogkezelő szervezeteinek azon jogosultságát, hogy az ezen irányelvben előírt intézkedések alkalmazására irányuló jogvitákban saját nevükben járjanak el.

¹ Eredeti nyelv: francia.

² Lásd az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.; helyesbítések: HL 2008. L 314., 16. o.; HL 2014. L 10., 32. o.) 8. cikkét.

³ A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 157., 45. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 2. kötet, 32. o.).

3. Ez a kérdés a jelen ügyben a „kiterjesztett hatályú” közös engedélyek megadására jogosult szervezet tevékenységével kapcsolatban merül fel. A skandináv országokban az 1960-as évektől bevezetett kiterjesztett hatályú engedélyek⁴ a szellemi tulajdonjogok kezelésének eredeti mechanizmusát jelentik, amely lehetővé teszi egyes közös jogkezelő szervezetek számára, hogy a felhasználási jogokat ne csak tagjaik nevében, hanem más olyan jogosultak nevében is megadhassák, akik nem döntöttek a jogaik egyéni kezelése mellett. Ez a mechanizmus hasznosnak bizonyult azokon a területeken, ahol a licencvevők által felhasználható művek nagy száma és a piac túlzott széttöredezettsége megnehezíti az egyedi szerződések révén történő jogkezelést, ami jelentős jogbizonytalanságot eredményez.⁵

4. A közös jogkezelő szervezetek számára a jogkezelés területén biztosított széles körű hatáskörök felvetik a kérdést, hogy milyen szerepet kellene játszaniuk ezeknek a szerveknek a szellemi tulajdonjogok bírói védelmében. Az e kérdésre adandó válasznak figyelembe kell vennie a peres eljárások terén a tagállamok között fennálló alapvető különbségeket. E különbségek véleményem szerint megmagyarázzák az uniós jogalkotó óvatosságát, hogy miért nem döntött úgy, hogy a hatályos uniós jogi rendelkezések keretében teljes mértékben harmonizálja a nemzeti szabályozásokat.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 93/83/EGK irányelv

5. A 93/83/EGK irányelvnek⁶ „A vezetékes továbbkövetítés jogának gyakorlása” című 9. cikke értelmében:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a szerzői vagy szomszédos jogi jogosultak azon joga, hogy egy kábelszervezetnek a vezetékes továbbkövetítésre engedélyt adjanak vagy azt megtagadják, csak jogkezelő szervezet útján gyakorolható.

(2) Ha a jogosult jogainak érvényesítését nem ruházta át jogkezelő szervezetre, az azonos fajtájú jogok érvényesítését végző szervezetet kell a jogainak érvényesítésére megbízottnak tekinteni. Ha több jogkezelő szervezet foglalkozik ilyen jogok érvényesítésével, a jogosult szabadon választhat, hogy közülük melyiket kell a jogainak érvényesítésére megbízottnak tekinteni. Az e bekezdésben említett jogosult ugyanazokkal a jogokkal, valamint kötelezettségekkel rendelkezik a kábelszervezet és a jogainak érvényesítésére megbízottnak tekintendő jogkezelő szervezet között megkötött szerződésből eredően, mint azok a jogosultak, akik a jogkezelő szervezetet megbízták; e jogosult jogait az érintett tagállam által meghatározandó – legfeljebb három évig terjedő – időtartamon belül érvényesítheti, amelyet a művét vagy egyéb védelem alatt álló teljesítményét tartalmazó továbbkövetítéstől kell számítani.

⁴ A kiterjesztett hatályú közös engedélyek uniós jogba való beépítéséről lásd Quaedvlieg, A., „Les licences collective étendues. Un oiseau exotique des lacs du Nord fait un atterrissage réussi à Bruxelles”, *Revue internationale du droit d’auteur*, 4. sz., 2020, 189. o.

⁵ A mechanizmus általános leírásához és a tagállamok által a digitális piacokon a kiterjesztett hatályú engedélyezési megoldások részletes feltérképezéséhez lásd az Európai Bizottság részére készített tanulmányt: *Study on Emerging Issues on Collective Licensing Practices in the Digital Environment*, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2021, 131–242. o.

⁶ A műholdas műsorsugárzásra és a vezetékes továbbkövetítésre alkalmazandó egyes szerzői és szomszédos jogi szabályok összehangolásáról szóló, 1993. szeptember 27-i tanácsi irányelv (HL 1993. L 248., 15. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 134. o.).

(3) Bármely tagállam rendelkezhet úgy, hogy ha egy jogosult engedélyezi művének vagy egyéb védelem alatt álló teljesítményének első továbbközvetítését területén belül, akkor úgy kell tekinteni, hogy beleegyezett vezetékes továbbközvetítési jogainak egyéni joggyakorlás helyett ezen irányelv rendelkezéseinek megfelelő gyakorlásába.”

A 2004/48 irányelv

6. A 2004/48 irányelv (3), (10) és (18) preambulumbekkezdése kimondja:

„(3) A szellemi tulajdonjogok érvényesítését szolgáló hatékony eszközök hiánya [...] az innovációt és alkotótevékenységet visszafogja, és a beruházásokat megakadályozza. Ennélfogva szükséges biztosítani, hogy a szellemi tulajdonra vonatkozó anyagi jogot – amely jelenleg nagymértékben a közösségi vívmányok részét képezi – a Közösségben hatékonyan alkalmazzák. E tekintetben a szellemi tulajdonjogok érvényesítésének eszközei központi jelentőséggel bírnak a belső piac sikere szempontjából.

[...]

(10) Ezen irányelv célja a jogszabályok egymáshoz való közelítése egy magas, egyenértékű és egységes védelmi szint [helyesen: a szellemi tulajdon magas, egyenértékű és egységes védelmi szintjének] belső piacon belüli biztosítása érdekében.

[...]

(18) Az ezen [irányelvben foglalt] intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazásának kérelmezésére nemcsak a jogtulajdonos lehet jogosult, hanem olyan személyek is, akik közvetlenül érdekeltek és keresetindításra jogosultak, amennyiben az alkalmazandó jog erre lehetőséget teremt, az abban foglaltaknak megfelelően; ide tartozhatnak a jogok kezelésével vagy a közös és egyéni érdekek védelmének érvényesítésével megbízott szakmai szervezetek is.”

7. A 2004/48 irányelv „Tárgy” című 1. cikke értelmében:

„Ez az irányelv azokról az intézkedésekről, eljárásokról és jogorvoslatokról szól, amelyek a szellemi tulajdonjogok érvényesítésének biztosításához szükségesek. Ezen irányelv alkalmazásában a »szellemi tulajdonjogok« kifejezés magában foglalja az ipari tulajdonjogokat is.”

8. Ezen irányelv „Hatály” című 2. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„A[z uniós] vagy tagállami jogszabályokban esetlegesen foglalt eszközök sérelme nélkül – amennyiben azok kedvezőbbek a jogosultak számára – az ebben az irányelvben foglalt intézkedéseket, eljárásokat és jogorvoslatokat a 3. cikkel összhangban alkalmazni kell [az uniós] jogban és/vagy az érintett tagállam nemzeti jogában foglalt bármely szellemi tulajdonjog megsértése esetén.”

9. Az említett irányelv „Általános kötelezettség” című 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok rendelkeznek azon intézkedésekről, eljárásokról és jogorvoslatokról, amelyek az ezen irányelv által szabályozott szellemi tulajdonjogok érvényesítésének biztosításához szükségesek. [...]

(2) Ezeknek az intézkedéseknek, eljárásoknak és jogorvoslatoknak [...] hatásosnak, arányosnak és elrettentőnek [helyesen: visszatartó hatásúnak] kell lenniük, és úgy kell őket alkalmazni, hogy a jogszerű kereskedelemnek ne állítsanak korlátokat, és hogy az azokkal való visszaélés esetére biztosítékok rendelkezésre álljanak.”

10. A 2004/48 irányelv „Az intézkedések, eljárások és jogorvoslatok kérelmezésére jogosult személyek” című 4. cikkének szövege a következő:

„A tagállamok a következő személyeket tekintik jogosultnak az ezen fejezetben foglalt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok kérelmezésére:

- a) a szellemi tulajdonjogok jogosultjait az alkalmazandó jog rendelkezéseivel összhangban;
- b) minden más személyt, aki ilyen jogok használatára jogosult, így különösen a licencvevőket, feltéve, hogy azt az alkalmazandó jog lehetővé teszi, és annak rendelkezéseivel összhangban,
- c) a közös jogkezelő szervezeteket, amelyek szabályszerűen elismert jogosultsággal rendelkeznek arra, hogy a szellemi tulajdonjogok jogosultjait képviseljék, feltéve, hogy azt az alkalmazandó jog megengedi, és annak rendelkezéseivel összhangban áll;
- d) a szakmai szervezeteket, amelyek szabályszerűen elismert jogosultsággal rendelkeznek arra, hogy a szellemi tulajdonjogok jogosultjait képviseljék, feltéve, hogy azt az alkalmazandó jog lehetővé teszi, és annak rendelkezéseivel összhangban áll.”

A 2014/26/EU irányelv

11. A 2014/26/EU irányelv⁷ (12) preambulumbekzdése kimondja:

„Ez az irányelv – amellett, hogy a kizárólag a zeneművek online felhasználására vonatkozóan a szerzőket megillető, több területre kiterjedő hatályú jogokat kezelő közös jogkezelő szervezetekre vonatkozó III. cím kivételével az összes közös jogkezelő szervezetre vonatkozik – nem érinti a jogkezelésre, például az egyedi kezelésre, egy reprezentatív közös jogkezelő szervezet és egy felhasználó között létrejött megállapodás kiterjesztett hatályára, azaz a kiterjesztett hatályú közös engedélyezésre, a kötelező közös jogkezelésre, a képviselő és a jogok közös jogkezelő szervezetekre történő átruházásának törvényes vélelmére vonatkozó tagállami rendelkezéseket.”

12. Ezen irányelv „Fogalommeghatározások” című 3. cikkének a) pontja értelmében:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

- a) »közös jogkezelő szervezet«: olyan szervezet, amely jogszabály, jog, átruházás, felhasználási engedély vagy más szerződéses megállapodás alapján, egynél több jogosult érdekében és közös javára kizárólagos vagy fő céljaként szerzői és szomszédos jogokat kezel, és amely a következő feltételek közül az egyiket vagy mindkettőt teljesíti:
 - i. a tagjai tulajdonában vagy ellenőrzése alatt áll;

⁷ A szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közös jogkezelésről és a zeneművek belső piacon történő online felhasználásának több területre kiterjedő hatályú engedélyezéséről szóló, 2014. február 26-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 84., 72. o.; helyesbítés: HL 2015. L 233., 8. o.).

ii. nonprofit szervezetként működik;”

13. Az említett irányelv „Alternatív vitarendezési eljárások” című 35. cikke értelmében:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a közös jogkezelő szervezetek és a felhasználók közötti, elsősorban a fennálló vagy a javasolt engedélyezési feltételekre vagy szerződösszegésre vonatkozó vitáikkal a felek bírósághoz vagy adott esetben egy másik független és pártatlan vitarendező testülethez fordulhassanak, ha ez a testület rendelkezik a szellemi alkotások joga területén szakértelemmel.

(2) A 33. és a 34. cikk, valamint az e cikk (1) bekezdése nem érinti a felek azon jogát, hogy jogaikat bíróság előtt érvényesítsék és védjék meg.”

A finn jog

14. A tekijänoikeuslaki (404/1961) (a szerzői jogról szóló törvény) 607/2015. sz. törvénnyel módosított változata (a továbbiakban: szerzői jogi törvény) „Szerződéses felhasználási engedély” című 26. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy e törvénynek a szerződéses felhasználási engedélyekre vonatkozó rendelkezései alkalmazandók a felhasználó és az oktatási és kulturális minisztérium által elismert, meghatározott területen az ugyanezen terület Finnországban felhasznált szerzői műveinek számos szerzőjét képviselő szervezet között létrejött megállapodásra. Ilyen megállapodás esetén úgy kell tekinteni, hogy az elismert szervezet jogosult arra is, hogy ugyanezen a területen más művek szerzőit is képviselje. A felhasználási engedély jogosultja, aki ilyen megállapodás alapján kiterjesztett hatályú közös engedéllyel rendelkezik, az általa meghatározott feltételeknek megfelelően felhasználhatja az ugyanezen területhez tartozó szerzők valamennyi alkotását.

15. A szerzői jogról szóló törvény 26. cikkének (4) bekezdése értelmében a 26. cikk (1) bekezdésében említett szervezet által meghatározott, a művek többszörözéséért, közléséért vagy közvetítéséért fizetendő díjnak az általa közvetlenül képviselt szerzők közötti megosztására vagy a díjazásnak a szerzők közös céljaira történő felhasználására vonatkozó szabályokat az e szervezet által közvetlenül nem képviselt szerzőkre is alkalmazni kell.

A tényállás, az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A jogvita előzményei és az alapeljárás

16. A Kopiosto r.y. a 2014/26 irányelv 3. cikkének a) pontja értelmében vett, a szerzői jogok jogosultjait képviselő közös jogkezelő szervezet, amelyet az oktatási és kulturális minisztérium a kiterjesztett hatályú engedélyek megadására jogosult szervezetként ismert el. Ezek többek között a valamely rádió- vagy televízióműsorban foglalt művek továbbközvetítésének jogaira vonatkoznak. Ugyanakkor a Kopiosto nagyszámú szerző nevében kezel és ad felhasználási engedélyt, az általuk adott megbízások alapján.

17. A Telia Finland Oyj (a továbbiakban: Telia) társaság kábelén keresztül televíziós hálózatot üzemeltet, amely az országos televíziós csatornák sugárzására szolgáló jeleket nyilvános terjesztés céljából közvetíti.

18. 2018. január 24-én a Kopiosto bitorlási keresetet indított a markkinaoikeus (versenybíróság, Finnország) előtt annak megállapítása iránt, hogy a Telia az engedélye nélkül közvetített tovább televíziós műsorokat. Ennek alapján a Kopiosto díjazást és kártérítést kért, elsődlegesen arra hivatkozva, hogy kiterjesztett hatályú engedélyek kiadására jogosult szervezet, másodlagosan pedig arra hivatkozva, hogy azon szerzők meghatalmazottja, akik a jogaik kezelését rábízták.

19. 2019. június 18-i ítéletével a markkinaoikeus (versenybíróság) elutasította a Kopiosto kérelmeit azzal az indokkal, hogy e szervezet nem indíthat a saját nevében bitorlási keresetet.

20. A Kopiosto fellebbezést nyújtott be a Korkein oikeushoz (legfelsőbb bíróság, Finnország) ezen ítélettel szemben, az általa biztosított felhasználási engedélyek által lefedett jogokkal kapcsolatos jogvitákban való közvetlen eljáráshoz fűződő érdekére hivatkozva.

21. A Kopiosto érveire válaszul a Telia előadja, hogy e szervezet azon jogosultsága, hogy közös felhasználási engedélyeket adjon, nem teszi lehetővé számára, hogy a saját nevében bitorlási keresetet indítson, mivel az ilyen keresetindítás e jogok jogosultjaira, azaz vagy a szerzőkre, vagy azok jogutódjaira korlátozódik.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

22. Az alapügyben szóban forgó területet szabályozó nemzeti rendelkezések hiányában a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a Kopiosto által indított bitorlási kereset elfogadhatósága a 2004/48 irányelvnek az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 17. és 47. cikkével összefüggésben értelmezett releváns rendelkezéseinek értelmezésétől függ.

23. Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság mindenekelőtt azt kívánja megtudni, hogy a közös jogkezelő szervezetek 2004/48 irányelvben előírt intézkedések alkalmazásának kérelmezésére való jogosultsága kizárólag az általános perképeségüktől függ-e, vagy az alkalmazandó jogszabályok kifejezetten e célból elfogadott rendelkezéseinek meglététől is.

24. A Korkein oikeus (legfelsőbb bíróság) ezt követően arra keresi a választ, hogy a 2004/48 irányelv (18) preambulumbekzdésében használt „közvetlen érdek” fogalma az uniós jog önálló fogalmának minősül-e, oly módon, hogy e fogalom egységes értelmezésének ahhoz kell vezetnie, hogy elismerik a közös jogkezelő szervezetek közvetlen érdekét ahhoz, hogy saját nevükben kérjék az ezen irányelvben előírt intézkedések alkalmazását.

25. Végül abban az esetben, ha a közös jogkezelő szervezetek jogosultak lennének a 2004/48 irányelvben előírt intézkedések alkalmazásának kérelmezésére, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy ez milyen következményekkel jár a tagsággal nem rendelkező jogosultaknak a Charta 17. és 47. cikkében biztosított alapvető jogaira tekintettel, abban az esetben, ha e szervezetek jogosultak kiterjesztett hatályú közös felhasználási engedélyeket adni.

26. E körülmények között a Korkein oikeus (legfelsőbb bíróság, Finnország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) A szellemi tulajdon-jogokat közösen kezelő szerződéses felhasználás-engedélyező szervezetek tekintetében kizárólag a jogvitákban fennálló általános perképeséget jelenti-e az említett jogok védelmét szolgáló, a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontján alapuló keresetösségi jog által feltételezett keresetindítási jog, vagy az a nemzeti jogszabályokban kifejezetten elismert, a szóban forgó jogok védelme érdekében saját névben történő keresetindításhoz való jogot követel meg?
- 2) A 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontján alapuló értelmezés során valamennyi tagállamban egységesen kell-e értelmezni »az általa képviselt jogosultak szerzői jogainak védelméhez fűződő közvetlen érdek« kifejezést, ha a 2014/26 irányelv 3. cikkének a) pontja értelmében vett jogkezelő szervezet ahhoz való jogáról van szó, hogy saját nevében keresetet indítson a szerzői jogok megsértése miatt, ha
- i. olyan művek felhasználásáról van szó, amelyek tekintetében valamely szervezet a szerzői jogról szóló törvény értelmében vett szerződéses felhasználás-engedélyező szervezetként jogosult a kiterjesztett közös jogkezelés körébe tartozó olyan felhasználási engedélyeket adni, amelyek lehetővé teszik az engedély jogosultja számára, hogy az adott ágazat olyan szerzőinek műveit is felhasználja, akik nem hatalmazták meg a szervezetet jogaik kezelésével;
- ii. olyan művek felhasználásáról van szó, amelyek tekintetében a szerzők szerződéssel vagy meghatalmazással felhatalmazták a szervezetet jogaik kezelésére, anélkül, hogy a szerzői jogokat átruházták volna a szervezetre?
- 3) Ha abból kell kiindulni, hogy a szervezetnek szerződéses felhasználás-engedélyező szervezetként közvetlen érdeke fűződik ahhoz, és keresetösségi joggal rendelkezik arra, hogy saját nevében keresetet indítson: Adott esetben a Charta 17. és 47. cikkére tekintettel milyen jelentőséggel bír a keresetösségi jog értékelése során az a körülmény, hogy a szervezet olyan szerzőket is képvisel szerződéses felhasználás-engedélyező szervezetként, akik nem hatalmazták fel jogaik kezelésére, és hogy nincs jogszabályban szabályozva a szervezet ahhoz való joga, hogy e szerzők jogainak védelme érdekében keresetet indítson?”

27. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 2022. március 15-én érkezett a Bírósághoz. Írásbeli észrevételeket nyújtottak be az alapeljárás felei, a finn és a lengyel kormány, valamint a Bizottság. Az eljárás írásbeli szakaszának végén a Bíróság úgy ítélte meg, hogy elegendő információval rendelkezik ahhoz, hogy tárgyalás tartása nélkül hozzon határozatot.

Elemzés

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről

28. Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy a szellemi tulajdon-jogokat közösen kezelő szerződéses felhasználás-engedélyező szervezetek esetében az e jogok védelme érdekében félként fennálló perképeség – amely a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontja szerinti keresetösségi jog előfeltétele – kizárólag a nemzeti jog által az eljárásban félként fennálló

perképességre vonatkozóan előírt általános jogképességre vonatkozik-e, vagy pedig az ilyen jogok védelme érdekében a saját nevükben történő keresetindításhoz való jogra is, amelyet a nemzeti jogban kifejezetten el kell ismerni.

29. Az érthetőség kedvéért, valamint annak érdekében, hogy egyértelműen megkülönböztessék a *perképességet* (amely általában a jogi személyiségből következik) a *kereshetőségi jogtól* (amelyet a jogvita jellegére és tárgyára tekintettel kell értékelni), azt javaslom a Bíróságnak, hogy fogalmazza át ezt a kérdést oly módon, hogy azzal a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a szellemi tulajdonjogok közös jogkezelő szervezeteinek a 2004/48 irányelv II. fejezetében előírt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontja értelmében vett alkalmazásának kérelmezésére vonatkozó jogosultságának ezen irányelv alapján kizárólag e szervezetek perképessége a feltétele, vagy a nemzeti jogban a rájuk bízott egyéni jogok védelme tekintetében a kereshetőségi joguk kifejezett elismerése is.

30. E kérdés megválaszolásához először is meg kell határozni, hogy a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontja értelmében vett „kérelmezésre való jogosultság” kizárólag a közös jogkezelő szervezetek perképességétől függ-e, vagy pedig attól is, hogy e szervezetek rendelkeznek-e kereshetőségi joggal. A második esetben azt is meg kell határozni, hogy ezt a kereshetőségi jogot az alkalmazandó jognak kifejezetten biztosítania kell-e.

A 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontja értelmében vett „kérelmezésre való jogosultság” értelmezéséről

31. Ez az első kérdés számomra nem tűnik különösen összetettnek. Véleményem szerint nem kétséges, hogy a közös jogkezelő szervezeteknek a 2004/48 irányelv II. fejezetében előírt intézkedések alkalmazásának kérelmezésére való jogosultsága a kereshetőségi joguktól függ, így az általános perképesség önmagában nem elegendő erre a célra.

32. A 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontjában használt „kérelmezésre való jogosultság” fogalma e tekintetben kevésbé tűnik pontosnak. E rendelkezést azonban ezen irányelv (18) preambulumbekkezdésének fényében kell értelmezni. E kijelentéseket az SNB-REACT ítélet⁸ értelmezte, amelyben a Bíróság kimondta, hogy „a tagállamok kötelesek olyan személyként elismerni [...] a védjegyjogosultak kollektív képviselőjét ellátó szervezetet, amely jogosult a védjegyjogosultak jogainak védelmében saját nevében az [említett] irányelvben előírt jogorvoslatokat kérelmezni, valamint az említett jogok érvényesítése érdekében saját nevében keresetet indítani a bíróságok előtt, azzal a feltétellel, hogy e szervezetet a nemzeti jogszabályok úgy tekintik, hogy az ilyen jogok védelméhez közvetlen érdeke fűződik, és e jogszabályok lehetővé teszik számára e célból a keresetindítást, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia”.⁹

33. Véleményem szerint ebből egyértelműen az következik, hogy a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontja értelmében vett „kérelmezésre való jogosultság” nemcsak az általános perképességtől függ, hanem az alkalmazandó jog alapján a közös jogkezelő szervezetek kereshetőségi jogától is.

34. Hozzáteszem, hogy az ezzel ellentétes értelmezés, amely a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontja értelmében vett „kérelmezésre való jogosultságot” kizárólag a perképességtől teszi függővé, megfosztaná e feltételt a gyakorlati hatályától.

⁸ 2018. augusztus 7-i ítélet (C-521/17, a továbbiakban: SNB-REACT ítélet, EU:C:2018:639).

⁹ SNB-REACT ítélet (39. pont). Kiemelés tőlem.

35. Amint ugyanis arra a finn kormány rámutatott,¹⁰ a perképesség a jogi személyiség rendes attribútuma, amellyel a közös jogkezelő szervezetek általában rendelkeznek, függetlenül attól, hogy e szervezetek a nemzeti szabályozások alapján milyen formában működnek.¹¹ A gyakorlatban kizárólag a közös jogkezelő szervezetek keresetösségi joga vagy eljáráshoz fűződő érdeke okoz bizonytalanságot.¹²

36. A fenti megfontolásokra tekintettel úgy vélem, hogy a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontja értelmében vett keresetindítási jog a közös jogkezelő szervezetek keresetösségi jogának elismerésétől függ. Ennélfogva meg kell határozni, hogy ezt a jogot kifejezetten el kell-e ismerni.

A keresetösségi jog kifejezett elismerésének szükségességéről

37. Mivel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés a közös jogkezelő szervezetek keresetösségi joga nemzeti jogban való *kifejezett* elismerésének szükségességére vonatkozik, a kérdést előterjesztő bíróság azt szeretné megállapítani, hogy e jog elismerésének az írott jog valamely rendelkezésén kell-e alapulnia.

38. E tekintetben, tekintettel a közös jogkezelő szervezetek azon jogosultságának esetleges elismerésével kapcsolatban felmerülő nehézségekre, hogy a jogosultak helyett saját nevükben járjanak el,¹³ úgy vélem, hogy a jogbiztonság igényének kielégítését leginkább egy jogszabályba foglalt szöveg elfogadása szolgálná.

39. A gyakorlatban azonban a legtöbb tagállamban nincs olyan jogszabály, amely kifejezetten szabályozná a közös jogkezelő szervezetek keresetösségi jogát.¹⁴ Nem zárható ki tehát, hogy ezt a kérdést általános jellegű eljárási rendelkezések szabályozzák, vagy hogy azt az ítélkezési gyakorlat határozza meg,¹⁵ különösen azokban a tagállamokban, ahol az alsóbb fokú bíróságok formálisan kötelesek követni a legfelsőbb bíróságok ítélkezési gyakorlatát.¹⁶

40. E körülmények között úgy tűnik számomra, hogy a 2004/48 irányelv 4. cikke c) pontjának szó szerinti értelmezése, amennyiben az a közös jogkezelő szervezetek keresetösségi jogát az „alkalmazandó jog rendelkezéseitől” teszi függővé, bizonyos körülmények között azzal a kockázattal járna, hogy gyengítené ezen irányelv hatékony érvényesülését.

¹⁰ Lásd a finn kormány írásbeli észrevételeinek 12. és 14. pontját.

¹¹ A 2014/26 irányelv (14) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy az irányelv nem írja elő a közös jogkezelő szervezetek számára, hogy meghatározott jogi formában működjenek. A gyakorlatban e szervezetek társasági, egyesületi, szakszervezeti vagy alapítványi formában működnek.

¹² A francia jogban ezzel kapcsolatban felmerült vitákat illetően lásd: Vivant, M., Bruguère, J.-M., *Droit d'auteur et droits voisins*, 4. kiadás, Dalloz, Párizs, 2019., 1348. pont, 1288–1289. o.

¹³ E nehézségeket a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés keretében vetette fel.

¹⁴ Konkrétan ilyen rendelkezést nem fogadtak el Finnországban (lásd az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 16. és azt követő pontjait).

¹⁵ Úgy tűnik, hogy Franciaországban ez volt a helyzet, ahol a Cour de cassation (semmitőszék) megszüntette az ítélkezési gyakorlatban fennálló (korábbi) eltéréseket, amikor megtagadta a közös jogkezelő szervezetek keresetösségi jogának elismerését a nem tag szerzők jogainak védelmére vonatkozó jogvitákban (2013. szeptember 11-i 12–17.795. sz. ítélet, FR:CCASS:2013:C100905).

¹⁶ Szemléltetésképpen, ez lehet a helyzet Lengyelországban, ahol a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) kibővített ítélkező testületei az ustawa o Sądzie Najwyższym (a legfelsőbb bíróságról szóló törvény) 87. cikkének 1. §-a értelmében jogosultak „jogelvi erejű határozatok” elfogadására.

41. Ennélfogva úgy vélem, hogy a Bíróság a jelen ügyben támaszkodhatna az irányelvek átültetésének részletes szabályaira vonatkozó ítélkezési gyakorlatára.¹⁷ Ezen ítélkezési gyakorlat szerint „valamely irányelv átültetéséhez nem feltétlenül szükséges rendelkezéseinek kifejezett vagy sajátos jogi normában történő alak- és szövegszerű átvétele, általános jogi szövegösszefüggés is elegendő lehet, amennyiben hatékonyan biztosítja az irányelv kellően egyértelmű és pontos módon történő teljes körű alkalmazását”.¹⁸

42. Ilyen jogi háttér következhet többek között a következőkes bírósági gyakorlatból.¹⁹

43. Azt javaslom tehát a Bíróságnak, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre azt a választ adja, hogy a szellemi tulajdonjogok közös jogkezelő szervezeteinek a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontja értelmében vett, a 2004/48 irányelv II. fejezetében előírt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok kérelmezésére vonatkozó jogosultságának feltétele, hogy elismerjék a rájuk bízott egyéni jogok védelmét szolgáló keresetösségi jogukat. Az alkalmazandó jogszabályokban e célból elfogadott rendelkezések hiányában ez a jog az általános jogi háttérből is eredhet, feltéve hogy annak terjedelme és a jogalanyok helyzetére gyakorolt következményei kellően egyértelműen és pontosan vannak meghatározva.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdéstről

44. Megfogalmazása szerint az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés „az általa képviselt jogosultak szerzői jogainak védelméhez fűződő közvetlen érdek” kifejezés önálló jellegének vizsgálatára irányul.

45. E kifejezés a 2004/48 irányelv egyetlen rendelkezésében sem szerepel. Ezzel szemben kissé eltérő megfogalmazásban a Bíróság ezt alkalmazta az SNB-REACT ítéletben²⁰, ezen irányelv 4. cikke c) pontjának az említett irányelv (18) preambulumbekzdése fényében történő értelmezésével összefüggésben,²¹ amely a „közvetlen érdek” fogalmára utal.

46. E preambulumbekzdésre támaszkodva a Bíróság megállapította, hogy a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a szellemi tulajdonjogok közös jogkezelésével megbízott szervezetet a nemzeti jogszabály akként ismer el, hogy *közvetlen érdeke* fűződik az említett jogok védelméhez, a tagállamok kötelesek elismerni e szervezet azon jogosultságát, hogy e jogok érvényesítése érdekében az említett irányelvben foglalt intézkedéseket kérelmezze.²²

47. Ebben az összefüggésben számomra úgy tűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az SNB-REACT ítéletben említett „közvetlen érdek” fogalmának önálló jellegére vonatkozó kérdéssel a tagállamokat a 2004/48 irányelv rendelkezései alapján terhelő azon kötelezettség fennállását és esetleges terjedelmét kívánja megállapítani, hogy elismerjék a közös jogkezelő

¹⁷ Ez az ítélkezési gyakorlat az alapügyben csak analógia útján, és nem közvetlenül alkalmazható, mivel a közös jogkezelő szervezetek keresetösségi jogának a nemzeti jogban való elismerése véleményem szerint nem következik a 2004/48 irányelvben meghatározott követelményekből. E következtetés indokait az elemzésnek az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre vonatkozó részében ismertetem.

¹⁸ Lásd: 2014. február 13-i Bizottság kontra Egyesült Királyság ítélet (C-530/11, EU:C:2014:67, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

¹⁹ Lásd: 2014. február 13-i Bizottság kontra Egyesült Királyság ítélet (C-530/11, EU:C:2014:67, 34–36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²⁰ SNB-REACT ítélet (38. pont).

²¹ SNB-REACT ítélet (33. pont).

²² SNB-REACT ítélet 34. pont).

szervezetek ahhoz fűződő érdekét, hogy az ezen irányelv 4. cikkének c) pontjában említett intézkedések alkalmazására vonatkozó jogvitákban saját nevükben járjanak el, amennyiben ilyen érdek nem következik a nemzeti szabályozásokból.

48. Ennélfogva az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés oly módon történő átfogalmazását javaslom, hogy ezzel a kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2004/48 irányelv 4. cikke c) pontjának rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy a tagállamok kötelesek elismerni az e rendelkezésben említett, közös felhasználási engedélyek adására jogosult szervezetek ahhoz fűződő közvetlen érdekét, hogy saját nevükben kérjék az ezen irányelv II. fejezetében előírt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazását, így például a bitorlási kereset indítását, amennyiben ilyen érdek nem következik a nemzeti szabályozásokból.

49. Lényegében ezt a kérdést az SNB-REACT ítéletben nemlegesen bírálták el,²³ és nem látok olyan okot, amely arra vezethetné a Bíróságot, hogy a jelen ügyben eltérő választ adjon.

50. Emlékeztetőül, a 2004/48 irányelv 4. cikke c) pontja rendelkezéseinek megfelelően az e rendelkezés értelmében vett kérelem benyújtásának joga továbbra is az „alkalmazandó jog rendelkezéseitől” függ. Ebben az összefüggésben a Bíróság rámutatott, hogy „míg a 2004/48 irányelv 4. cikkének a) pontja előírja, hogy a tagállamok a szellemi tulajdonjogok jogosultjait mindenképpen jogosultnak tekintik az ezen irányelv II. fejezetében foglalt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok kérelmezésére, ezen irányelv 4. cikke b)–d) pontjának mindegyike pontosítja, hogy a tagállamok csak abban az esetben ismerik el más személyek, valamint bizonyos meghatározott szervezetek ilyen jogosultságát, ha azt az alkalmazandó jog lehetővé teszi, és annak rendelkezéseivel összhangban”.²⁴

51. Az e rendelkezésben szereplő „alkalmazandó jog” kifejezést illetően a Bíróság megállapította, hogy az nemcsak a nemzeti jogra, hanem az uniós jogra is utal.²⁵

52. Ennélfogva az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés megválaszolása érdekében meg kell állapítani, hogy a jelenleg hatályos uniós jogi rendelkezések elismerik-e a Kopiosztóhoz hasonló közös jogkezelő szervezetek ahhoz fűződő közvetlen érdekét, hogy saját nevükben kérjék a 2004/48 irányelvben előírt intézkedések alkalmazását.

53. Véleményem szerint ez nem így van.

54. Először is, ilyen érdek nem vezethető le a 2004/48 irányelv rendelkezéseiből.

55. Ellenkezőleg – függetlenül a 2004/48 irányelv 4. cikke c) pontjának tartalmától, amely számomra egyértelműnek tűnik –, az e rendelkezésre vonatkozó jogalkotási munkálatok lefolytatása azt jelzi, hogy ez az irányelv nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy elismerjék a közös

²³ Lásd különösen: SNB-REACT ítélet (38. pont).

²⁴ SNB-REACT ítélet (28. pont).

²⁵ SNB-REACT ítélet (31. pont).

jogkezelő szervezetek számára a jogosultak egyéni jogaival kapcsolatos jogvitákban való fellépés lehetőségét. A Bizottság eredeti javaslatában szereplő, ilyen kötelezettséget előíró rendelkezést ugyanis elvetették.²⁶

56. Másodszor, úgy tűnik számomra, hogy a közös jogkezelő szervezetek eljáráshoz fűződő érdeke a 2014/26 irányelv rendelkezéseiből sem következik. Ezzel kapcsolatban azonban véleményem szerint van helye bizonytalanságnak.

57. A 2014/26 irányelv 35. cikkének (1) bekezdése ugyanis előírja, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy „a közös jogkezelő szervezetek és a felhasználók közötti, elsősorban a fennálló vagy a javasolt engedélyezési feltételekre vagy szerződésszegésre vonatkozó vitáikkal a felek bírósághoz [...] fordulhassanak” (kiemelés tőlem). E rendelkezésből, annak tartalmára tekintettel a közös jogkezelő szervezeteknek a felhasználókkal szembeni jogvitákban való eljáráshoz fűződő érdekének hallgatólagos elismerésére lehet következtetni.

58. E rendelkezés elszigetelt értelmezése azonban ellentétes lenne a 2014/26 irányelv céljaival és általános rendszerével, amelynek nem célja a közös jogkezelő szervezetek perképességének szabályozása.²⁷ Az ilyen értelmezés továbbá nehezen lenne összeegyeztethető a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontjával, amely e területet szabályozza, és amelytől a 2014/16 irányelv nem tér el. Ennélfogva úgy vélem, hogy ez utóbbi irányelv 35. cikkének (1) bekezdése nem ismeri el a közös jogkezelő szervezetek eljáráshoz fűződő érdekét.

59. Végül az ilyen érdek az (EU) 2019/790 irányelv²⁸ 12. cikkéből sem következik, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy az e rendelkezésben említett bizonyos helyzetekben kiterjesztett hatályú közös jogkezelési rendszert²⁹ vezessenek be.

60. E tekintetben nem értek egyet a Bizottság elemzésével,³⁰ amely a 2019/790 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének b) pontjában, illetve a 2014/26 irányelv (12) preambulumbekkezdésében szereplő, „a szervezet [...] vélelmezendő [...], hogy azon jogosultakat is képviseli” és „a képviselet [...] átruházásának törvényes vélelmére” kifejezéseket láthatóan úgy értelmezte, mint amelyek a

²⁶ A szellemi tulajdon jog tisztelgetben tartását célzó intézkedésekről és eljárásokról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslat (COM(2003) 46 végleges) „Az intézkedések, eljárások és jogorvoslatok kérelmezésére jogosult személyek” című 5. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezett, hogy: „A tagállamok elismerik a jogkezelő vagy hivatásos jogvédelmi szervezetek jogát – amennyiben azok a szellemi tulajdon jogok jogosultjait vagy az alkalmazandó joggal összhangban e jogok felhasználására jogosult más személyeket képviselik – az e fejezetben említett intézkedések és eljárások alkalmazása iránti kérelem benyújtására, beleértve az általuk képviselt jogok vagy közös, illetve egyéni érdekek védelmére irányuló bírósági eljárás kezdeményezésének jogát is” (kiemelés tőlem).

²⁷ A 2014/26 irányelv (8) és (9) preambulumbekkezdésére tekintettel az irányelv célja, hogy összehangolja azokat a tagállami szabályokat, amelyek a szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezetek általi kezelésének tevékenységéhez való hozzáférésre, a közös jogkezelő szervezetek irányításának módjaira, valamint ezek felügyeleti keretére vonatkoznak, valamint hogy biztosítsa az irányítás, a pénzgazdálkodás, az átláthatóság és e szervezetek beszámolásának magas szintjét.

²⁸ A digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2019. L 130., 92. o.). Amint azt a Bizottság megjegyezte, ezen irányelv nem befolyásolja a jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre adandó választ, mivel időbeli hatálya miatt nem alkalmazandó az alapeljárásra. Álláspontom szerint ugyanakkor célszerű visszatérni ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdése b) pontjának a Bizottság által az írásbeli észrevételeiben elfogadott értelmezésére.

²⁹ A 2019/790 irányelv „Kiterjesztett hatályú közös jogkezelés” című 12. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik: „A tagállamok a területükön való felhasználás tekintetében, az e cikkben előírt biztosítékok mellett rendelkezhetnek úgy, hogy amennyiben valamely, a 2014/26/EU irányelvet végrehajtó nemzeti szabályok hatálya alá tartozó közös jogkezelő szervezet a jogosultaktól kapott megbízásaival összhangban felhasználási szerződést köt művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények felhasználására:

a) e szerződés kiterjeszthető legyen azon jogosultak jogaira is, akik átruházás, felhasználási engedély vagy más szerződéses megállapodás útján nem bízták meg a közös jogkezelő szervezetet a képviseletükkel; vagy

b) e szerződés tekintetében a szervezet jogszabályn alapuló megbízással rendelkezzen, vagy vélelmezendő legyen, hogy azon jogosultakat is képviseli, akik nem bízták meg megfelelően a szervezetet.”

³⁰ A Bizottság írásbeli észrevételeinek 24. és 26. pontja.

közös jogkezelő szervezetek perképeségét jelölik. Márpedig alkalmazásuk szövegösszefüggésében e kifejezések a *kiterjesztett hatályú engedélyek kiadásának* egyik módját jelölik, amely abban különbözik a „klasszikus” modelltől, hogy nagyobb szabadságot biztosít a jogosultaknak.³¹

61. Hozzáteszem, hogy a jogok kezelésére vonatkozó jogosultság elismerése nem feltételezi az ehhez kapcsolódó keresetösségi jog vagy az eljáráshoz fűződő érdek elismerését. A közös jogkezelés bizonyos mechanizmusai, mint például a képviselő törvényi védelmének rendszere, nem feltétlenül eredményezik a jogok közös jogkezelő szervezetekre történő átruházását, így a kiterjesztett hatályú engedély megadására vonatkozó jogosultság nem foglalja magában a jogosult helyetti keresetösségi jog hallgatóságos elismerését.³² Ez adott esetben következhet a kifejezetten e célból elfogadott rendelkezésekből.³³

62. A fenti megfontolásokra tekintettel úgy vélem, hogy a hatályos uniós jogi rendelkezések nem kötelezik a tagállamokat arra, hogy elismerjék a közös jogkezelő szervezetek ahhoz fűződő érdekét, hogy a 2004/48 irányelvben előírt intézkedések alkalmazásával kapcsolatos jogvitákban saját nevükben eljárjanak.

63. Ennélfogva azt javaslom, hogy a Bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre azt a választ adja, hogy a 2004/48 irányelv 4. cikke c) pontjának rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy a tagállamok nem kötelesek elismerni az e rendelkezésben említett, közös felhasználási engedélyek megadására feljogosított szervezetek ahhoz fűződő közvetlen érdekét, hogy saját nevükben kérjék az ezen irányelv II. fejezetében előírt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazását, így például a bitorlási kereset indítását, amennyiben ilyen érdek nem következik a nemzeti szabályozásokból.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdésről

64. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés azon a feltételezésen alapul, hogy a 2004/48 irányelv rendelkezései – a nemzeti jog vonatkozó szabályozásának hiányában – arra kötelezik a tagállamokat, hogy elismerjék a közös jogkezelő szervezetek azon jogát, hogy saját nevükben eljárjanak a kiterjesztett hatályú felhasználási engedélyek hatálya alá tartozó jogokkal kapcsolatos jogvitákban. A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az ilyen kötelezettség összeegyeztethető-e a Charta 17. és 47. cikkében rögzített jogokkal.

65. Figyelemmel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre általam javasolt válasza, úgy vélem, hogy a harmadik kérdésre nem szükséges válaszolni. A kérdést előterjesztő bíróság által felvetett probléma kizárólag a közös jogkezelő szervezetek keresetösségi jogát vagy eljáráshoz fűződő érdekét elismerő – a jelen ügyben hiányzó – nemzeti szabályozás összefüggésében merülhet fel, és azt csak ebben az esetben lehet vizsgálni.³⁴

³¹ A kiterjesztett hatályú felhasználási engedélyekkel kapcsolatos mechanizmusok tipológiáját és jellemzőit illetően lásd: *Study on Emerging Issues on Collective Licensing Practices in the Digital Environment*, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2021, 132. o.

³² Ugyanezen okból úgy vélem, hogy a Kopioisto keresetösségi joga az alapügyben nem vezethető le a műholdas műsorsugárzásra és a vezetékes továbbközvetítésre alkalmazandó egyes szerzői és szomszédos jogi szabályok összehangolásáról szóló, 1993. szeptember 27-i 93/83/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 248., 15. o.; magyar nyelvű kiadás 17. fejezet, 1. kötet, 134. o.) rendelkezéseiből, mivel ezen irányelv 9. cikke kötelező közös jogkezelési mechanizmust ír elő a vezetékes továbbközvetítésre vonatkozóan.

³³ Ez a helyzet például Lengyelországban, ahol a képviselő jogszabályi védelmével rendelkező közös jogkezelő szervezetek keresetösségi jogát a 2018. június 15-i ustawa o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (a szerzői és szomszédos jogok közös kezeléséről szóló törvény) 5. cikkének (1) bekezdése rögzíti.

³⁴ Lásd az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 16–19. pontját.

66. Hozzáteszem, hogy a kereshetőségi jog csak akkor ismerhető el hatásosan a közös jogkezelő szervezetek számára, ha az alkotók érdekei és alapvető jogai megfelelően védettek, ami a nemzeti jog hatálya alá tartozó, a 2014/26 irányelv rendelkezései által részben harmonizált anyagi jogi és eljárásjogi szabályok összességétől függ.

67. E szabályozások olyan kérdésekre vonatkoznak, mint az „*opt-out*” mechanizmus fennállása a jogkezelés területén, a jogosult beavatkozáshoz vagy tiltakozáshoz való joga, a közös jogkezelő szervezet általi esetleges elállás következményei, az alternatív vitarendezési eljárások terjedelme és hatásai, vagy akár a jogkezelő kártérítési felelőssége olyan kvázi szerződéses jogviszony keretében történő megállapításának lehetősége, mint a *negotiorum gestio*. A jelen ügy körülményei között e kérdések azonban hipotetikus jellegűek.

Véggövetkeztetés

68. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a Korkein oikeus (legfelsőbb bíróság, Finnország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

- 1) A szellemi tulajdonjogok közös jogkezelő szervezeteinek a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének c) pontja értelmében vett, az ezen irányelv II. fejezetében előírt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok kérelmezésére vonatkozó jogosultságának feltétele, hogy a rájuk bízott egyéni jogok védelmét szolgáló kereshetőségi joguk elismerést nyert. Az alkalmazandó jogszabályokban e célból elfogadott rendelkezések hiányában ez a jog az általános jogi háttérből is eredhet, feltéve hogy annak terjedelme és a jogalanyok helyzetére gyakorolt következményei kellően egyértelműen és pontosan vannak meghatározva.
- 2) A 2004/48 irányelv 4. cikke c) pontjának rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy a tagállamok nem kötelesek elismerni az e rendelkezésben említett, közös felhasználási engedélyek megadására feljogosított szervezetek ahhoz fűződő közvetlen érdekét, hogy saját nevükben kérjék az ezen irányelv II. fejezetében előírt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazását, így például a bitorlási kereset indítását, amennyiben ilyen érdek nem következik a nemzeti szabályozásokból.